

Univerza v Mariboru

Ekonomsko-poslovna fakulteta

Dodatne informacije:

Prof. dr. Karin Širec
Ekonomsko-poslovna fakulteta
Univerza v Mariboru
Tel.: 02 22 90 114
E-mail: karin.sirec@um.si

Publikacija je dostopna na:

<https://www.gemconsortium.org/report/202223-european-regional-report-research-insights-for-policymakers>

SPOROČILO ZA JAVNOST

Evropsko regionalno poročilo GEM 2022/2023: Raziskovalna spoznanja za oblikovalce politik

December 2023: Evropa običajno beleži nižje stopnje zgodnje podjetniške aktivnosti v primerjavi z drugimi svetovnimi regijami, zlasti Severno in Južno Ameriko. To je ena od ugotovitev novega regionalnega poročila Global Entrepreneurship Monitor (GEM) za Evropo, imenovanega Raziskovalna spoznanja za oblikovalce politik.

GEM meri delež odraslih, ki se ukvarjajo z ustanovitvijo ali vodenjem novega podjetja, znano kot zgodnja podjetniška aktivnost ali TEA. V evropskih državah so povprečne vrednosti TEA približno dve tretjini tistih v Severni Ameriki in ena tretjina vrednosti, zabeleženih v mnogih državah Južne Amerike.

V Evropi so podjetniške zaznave manj raznolike v primerjavi z dejansko podjetniško aktivnostjo kot v drugih svetovnih regijah. To odpira vprašanje, zakaj zaznave ne vodijo do primerljivih ravni podjetniške aktivnosti.

Skupna avtorjev in sodelavcev poročila, ki vključuje 12 akademikov iz 7 različnih evropskih nacionalnih timov GEM v poročilu navaja: *»Ena izmed razlag je, da so pogoji in možnosti zaposlitve v Evropi običajno bolj ugodni kot drugod, tako da je lahko strošek priložnosti začetka podjetja veliko višji. To tezo podpirajo višje stopnje podjetniške aktivnosti zaposlenih (EEA) v Evropi, predvsem na severu, kar kaže, da nekateri lahko zadovoljijo svoje podjetniške ambicije znotraj obstoječe zaposlitve.«*

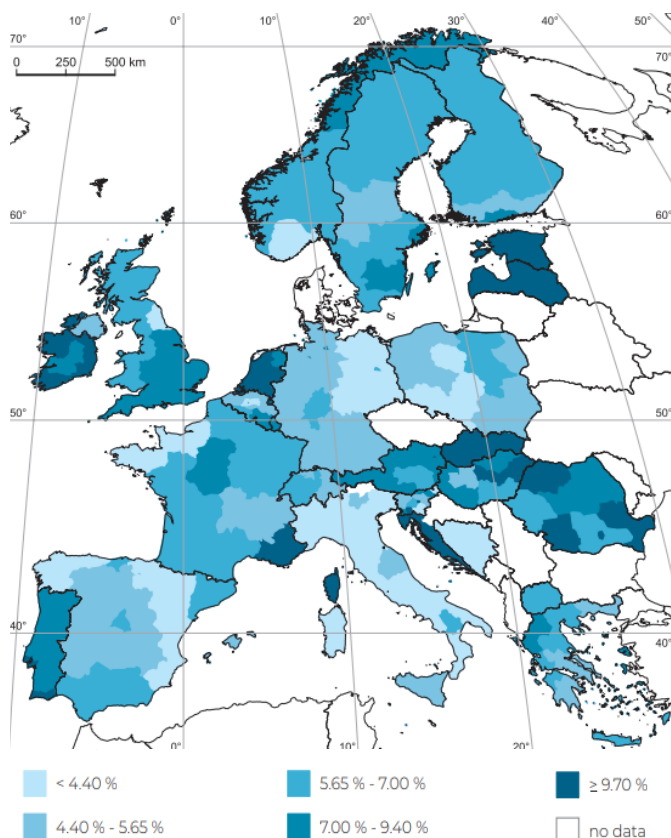
Poročilo obsega analizo 226 evropskih regij in 28 držav. V vsaki od teh držav je bilo opravljenih več kot 2.000 intervjujev s posamezniki. Med štirimi največjimi evropskimi gospodarstvi je Velika Britanija v letu 2022 izkazovala najvišjo stopnjo zgodnje podjetniške aktivnosti (TEA), z 12,9 % odraslih, sledijo ji Francija z 9,2 %, Nemčija z 9,1 % in Španija s 6 %. Po drugi strani so vzhodnoevropska gospodarstva pogosto zabeležila najvišje stopnje TEA, z 19,9 % v Kazahstanu, 15,1 % v Latviji, 13,5 % v Belorusiji in 12,4 % na Hrvaškem, medtem ko je Poljska predstavljala izjemo z zgolj 2 %. Ta raznolikost v stopnjah TEA po Evropi postavlja ključna vprašanja za oblikovalce politik in nakazuje smeri za nadaljnje raziskave. Poročilo odpira razpravo o razlogih za takšne razlike v podjetniški aktivnosti med evropskimi državami in regijami, kar je bistvenega pomena za razvoj učinkovitih politik in strategij, ki bi podpirale in spodbujale podjetništvo na celini.

José Ernesto Amorós, predsednik upravnega odbora GEM-GERA, je poudaril: *»Poročilo razkriva, da je podjetništvo razširjeno, a hkrati se različno manifestira glede na geografske, institucionalne, sociodemografske in ekonomske značilnosti posameznega okolja. Zato je za oblikovalce politik ključnega pomena, da oblikujejo jasno sliko lokalnega podjetniškega profila in pogojev, ki ga oblikujejo.«*

Razmerje med regijami – zgodnja podjetniška aktivnost

Podroben pregled podjetniške aktivnosti po evropskih regijah razkriva, da so se stopnje zgodnje podjetniške aktivnosti (TEA) znatno razlikovale tudi znotraj posameznih držav. Na primer, v Estoniji so se stopnje TEA gibale med 10 % in 19 %, v Romuniji med 7 % in 17 %, medtem ko so na Poljskem ostale med 4 % in 6 %. Bogatejše subnacionalne regije v Evropi, ki pogosto vključujejo glavna mesta kot so Pariz, Hamburg, London, Madrid, Barcelona in Milano, so imele najvišje ravni TEA. Prav tako so bile stopnje TEA običajno višje v gosto naseljenih urbanih regijah v primerjavi z manj naseljenimi sosednjimi območji, a ne na podeželju.

Izvršna direktorica GEM Aileen Ionescu-Somers je dodala: »Veliko truda je bilo vložnega v pridobivanje podatkov neposredno od podjetnikov. Rezultati, predstavljeni v tem poročilu, lahko pomagajo oblikovati politike, ki bodo izboljšale način, kako Evropska unija podpira svoje podjetnike, kar bo evropskim državljanom ponudilo obljubo pozitivne in konstruktivne prihodnosti pri ustvarjanju bogastva.«

Prof. dr. Karin Širec, vodja slovenskega dela raziskave, ugotavlja: »V Sloveniji, ki je del evropskega gospodarskega okolja, se podjetniška aktivnost razlikuje glede na regionalne značilnosti. Zaradi svoje majhnosti, raznolikih regionalnih identitet in gospodarskih razmer, v Sloveniji opažamo podobne vzorce, kjer večja urbana območja z višjo koncentracijo gospodarskih dejavnosti beležijo višje stopnje zgodnje podjetniške aktivnosti (TEA) v primerjavi z manj razvitimi območji. To poudarja, da je za razumevanje in spodbujanje podjetništva bistveno prepoznati in nasloviti lokalne potrebe.«

O Globalnem podjetniškem monitorju

Nosilec slovenskega dela raziskave je Inštitut za podjetništvo in management malih podjetij na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru, ki skupaj z raziskovalci nacionalnih timov drugih držav tudi aktivno soustvarja nadaljnji razvoj vsebine in metodologije raziskave. Slovenski raziskovalni tim sestavljajo prof. dr. Karin Širec (vodja), prof. dr. Polona Tominc, prof. dr. Barbara Bradač Hojnik, izr. prof. Katja Crnogaj, doc. dr. Ivona Huđek, mag. Matej Rus in zasl. prof. dr. Miroslav Rebernik.

Sponzor raziskave Evropsko regionalno poročilo GEM 2022/2023 je Shopify (CA) in nacionalni timi GEM. Slovenski del raziskave financira SPIRIT – Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport in Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS v okviru raziskovalnega programa P5-0023 ter Inštitut za podjetništvo in management malih podjetij na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru.

Sponzorji:

